

Του **Δημήτρη Αργυρού**

Βιώνουμε το τέταρτο χρόνο της κρίσης. Μιας κρίσης οικονομικής, κοινωνικής και πολιτικής, κρίση συστημική. Της χειρότερης κρίσης που ξέσπασε μετά το 1930. Κρίση που τα αίτια της βρίσκονται στα όρια και τις διαδικασίες της υπερανάπτυξης αυτού που ονομάζουμε καπιταλισμός, στην πλέον ολοκληρωτική και παγκόσμια μορφή του. Κρίση που ξεκίνησε από το καπιταλιστικό κέντρο των ΗΠΑ, για να αγκαλιάσει όλο τον κόσμο, οδηγώντας στα όρια της την καπιταλιστική ολοκλήρωση της ΕΕ, καταστρέφοντας την Ελλάδα, ως ο πιο αδύνατος κρίκος της ΕΕ.

Η «εξέγερση»

Η κρίση στην Ελλάδα ξέσπασε περίπου ένα χρόνο μετά την εξέγερση του «Δεκέμβρη του 2008», μια άγρια εξέγερση που έκλεινε τον κύκλο ενός κοινωνικού συμβολαίου που στηρίχθηκε επάνω στην πλασματική χρηματιστηριακή υπερανάπτυξη. Ένα κοινωνικό συμβόλαιο που αγκάλιασε το σύνολο της ελληνικής κοινωνίας. Και αυτό δεν ήταν ένδειξη οικονομικής καθυστέρησης, αλλά απόδειξη οικονομικής ανάπτυξης και υπερανάπτυξης του ελληνικού καπιταλιστικού τρόπου παραγωγής και του κοινωνικού σχηματισμού.

Το δυστύχημα με την «εξέγερση του 08» είναι η απουσία εναλλακτικών δρόμων μιας άλλης ανάπτυξης, μιας άλλης διαδικασίας. Η ανάλωση του εμπορεύματος και των συμβόλων ήταν μια πρώτη άρνηση που δεν συνάντησε την δική της άρνηση. Οι εναλλακτικές δομές και αντιθεσμοί που οικοδομήθηκαν δεν κατάφεραν έως και τα σήμερα να αποτελούν μια επικίνδυνη αντισυστημική απάντηση.

Η συγκεκριμένη απουσία εναλλακτικών δρόμων συνιστά τόσο μια αδυναμία του κοινωνικού και πολιτικού υποκειμένου αλλά ταυτόχρονα και μια ένδειξη μιας ωριμότητας του, μιας υπερωριμότητας θα έλεγα. Το εξεγερσιακό μη-υποκείμενο ασυνείδητα σχεδόν αισθάνονταν τόσο αυτό που έρχεται, όσο και το γεγονός πως επειδή έχουν ειπωθεί τα πάντα, ο καπιταλιστικός οχετός καταπίνει ή μπορεί να καταπιεί τα πάντα. Άρα ο μόνος δρόμος που του μένει είναι ο δρόμος της ανάλωσης ή της καθολικά επαναστατικής αυτοθέσμησης. Δίχως όμως- απόρροια και πάλι της ωριμότητας του- να οδηγήσει την ιστορία έως το τέλος. Κατανοώντας και πάλι σχεδόν ασυνείδητα πως η έχει να πέσει πολύ νερό ακόμη στο αυλάκι της ιστορίας.

«Λαϊκός πόλεμος»

Τα δυο πρώτα χρόνια της κρίσης 2010-12 ήταν χρονιές ενός λαϊκού γενικευμένου ξεσηκωμού, ενός παρατεταμένου «λαϊκού πολέμου» που απέκτησε πολύμορφα χαρακτηριστικά, από γενικές πανεργατικές απεργίες, άγρια εξεγερσιακά γεγονότα έως και η ιστορία των «πλατειών».

Ο παρατεταμένος λαϊκός ξεσηκωμός έριξε τρεις κυβερνήσεις, απονομιμοποίησε το πολιτικό σύστημα, μετέτρεψε το ΣΥΡΙΖΑ από ένα κόμμα του 4% σε ένα υποψήφιο κυβερνητικό κόμμα του 27%. Παρόλα αυτά δεν κατάφερε να σταματήσει την καταστροφική πολιτική των μνημονίων, ενώ ως συστημικό αντιστάθμισμα- δυνάμωσε η ΧΑ, απέναντι στην αριστερά και στο κίνημα,

Η επίθεση των μνημονιακών δυνάμεων ήταν τόσο συνολική που μόνο μια συνολική επαναστατική

ανατρεπτική πρόταση μπορούσε να την σταματήσει. Και αυτό απουσιάζει και συνεχίζει να απουσιάζει και όπως πάει θα συνεχίζει να απουσιάζει. Οι λόγοι δεν είναι τόσο αντικειμενικοί, όσο υποκειμενικοί. Με τα πολιτικά υποκείμενα αυτού που ονομάζεται αντικαπιταλιστική, αντιιμπεριαλιστική, ριζοσπαστική ή «άλλη» αριστερά να μην έχει κατανοήσει σε βάθος τις αλλαγές και τις διαδικασίες, με αποτελέσματα να μην μπορεί να οικοδομήσει ένα δικό της χώρο διακριτό από το ΣΥΡΙΖΑ, το ΚΚΕ, την αναρχία.

Φυσικά η κοινοβουλευτική αριστερά του ΣΥΡΙΖΑ έφτασε πολύ κοντά, στο πει το νερό της κυβερνητικής εξουσίας, με τις εκλογές του Ιούνη του 2012 αλλά δυστυχώς ατύχησε. Ίσως και να μην το ήθελε, ίσως και να μην το μπορούσε, με τον φόβο να κυριαρχεί στα σώματα των χρεωμένων, πολλαπλά καταπιεσμένων, πλήρως ελεγχόμενων και χειραγωγημένων ελλήνων.

Η αλήθεια ήταν πάντως πως αν η αριστερά ήταν ενωμένη, δηλαδή αν ο ΣΥΡΙΖΑ είχε συνάψει εκλογικό μέτωπο με το ΚΚΕ και τη ΑΝΤΑΡΣΥΑ θα είχε κερδίσει τις εκλογές. Βέβαια εδώ μπαίνουν πολλά αν, γιατί κανείς δεν ξέρει πως θα αντιδρούσε το μνημονιακό μπλοκ ή αν ήταν εφικτό να βρεθεί κοινή φόρμουλα συνεννόησης μεταξύ των αριστερών δυνάμεων που σε πολλές περιπτώσεις αρνούνται να πουν καλημέρα, πόσο μάλλον να κτυπήσουν μαζί, αν και μπορούν να βαδίζουν χωρία.

«Εκλογική αναμονή»

Η ήττα του ΣΥΡΙΖΑ είχε πολλαπλές συνέπειες, με την κυριότερη να πλαδαρώνει ή και να εξαφανίζεται το κινηματικό και εξεγερσιακό τοπίο, με τις μνημονιακές δυνάμεις έστω και με την βία να έχουν πλήρως τον έλεγχο των κινήσεων. Η διετία 2012-14 ήταν μια διετία που ο εξεγερσιακός παράγοντας σχεδόν εξαφανίζεται και η πολιτική μελαγχολία, η παραίτηση, η μιζέρια καθώς και η αναμονή κοινοβουλευτικών αλλαγών παίρνουν την θέση του «δρόμου». Αυτό είχε ως αποτέλεσμα η γραμμή του ΣΥΡΙΖΑ να στραφεί σε πιο ρεαλιστικά πολιτικά μοτίβα, σε μια λογική «ανήκουμε στην δύση, στο ΝΑΤΟ, στην ΕΕ», ή δεν μπορούμε να υποσχεθούμε και πολλά, έχουμε τα χέρια μας δεμένα.

Μέσα σε αυτή την εξεγερσιακή νηνεμία δυνάμεις έδωσαν έμφαση στο χώρο της αλληλέγγυας κοινωνικής οικονομίας. Δίχως όμως να καταφέρουν αυτές οι προσπάθειες να πάρουν γενικευμένο χαρακτήρα ή μια συνολική δικτύωση, τόσο για υποκειμενικούς και αντικειμενικούς λόγους.

Προσωπική άποψη είναι πως όπως υπάρχουν, δεν παράγουν κάτι που δεν μπορεί να ενσωματωθεί σε ένα νέο σοσιαλδημοκρατικό παράδειγμα. Ή ακόμη και σε ένα σοσιαφιλελεύθερο παράδειγμα. Παρ' όλα τα παραπάνω, αποτελεί αναγκαιότητα μια κριτική στήριξη και συμμετοχή στις απόπειρες δημιουργίας δομών και αντιθεσμών κοινωνικής και αλληλέγγυας οικονομίας. Κάτω από άλλες διαδικασίες και δυναμικές θα μπορούσαν να παράγουν ένα ολιστικά ανατρεπτικό παράδειγμα στην κατεύθυνση μιας παραγωγής των ελευθέρων συνεταιρισμένων παραγωγών. Δηλαδή μιλάμε για μια παραγωγή του κομμουνιστικού πράττειν. Με τη «άλλη» αριστερά και τις δυνάμεις της αναρχίας ή της εξεγερσιακής αντιεξουσίας να παίζουν πρωταγωνιστικό χαρακτήρα και πρωτοπόρο ρόλο.

Κάπως έτσι φτάσαμε στις ευρωεκλογές του 2014. Με τον ΣΥΡΙΖΑ, πάρα τη κεντροαριστερή του προσαρμογή, να μην παίρνει ψήφους από τα δεξιά του, πάρα μόνο από τα αριστερά του. Ένα γεγονός που δείχνει πως οι ψήφοι της κεντροαριστεράς παραμένουν στα του χώρου τους, προσδεμένες με υλικά συμφέροντα που συσχετίζονται με την μνημονιακή διαχείριση του κράτους. Ή προέρχονται από στρώματα που δεν έχουν νιώσει σε μεγάλο βαθμό την μνημονιακή καταγίδια.

Ας σημειωθεί πως σε αυτά τα 4 χρόνια της μνημονιακής καταστροφής ένα 30% βρίσκεται στα όρια ή και κάτω από τα όρια της φτώχειας. Είναι ο κόσμος που στο ένα ή στο άλλο βαθμό στηρίζουν την αριστερά ή από την άλλη μεριά στηρίζουν τις ακραίες μνημονιακές δυνάμεις ή και την ΧΑ. Το τι ακριβώς στηρίζουν εξαρτάται τόσο από το βαθμό εξαθλίωσης, ατομικών διεξόδων, αδιεξόδων, φοβικών συνδρόμων ή από την άλλη πλευρά αν βρίσκουν δρόμους συλλογικής έκφρασης, αντίδρασης, αντίστασης και αλληλεγγύης.

Άλλο ένα 40% του ελληνικού λαού έχει θιχτεί σε λιγότερο βαθμό ή δεν έχει θιχτεί καθόλου από την κρίση και τα μνημόνια. Αυτό το 40% -στηρίζει κατά βάση- σε λιγότερο ή περισσότερο βαθμό, τις μνημονιακές ή αντιμνημονιακές κεντροαριστερές/ κεντροδεξιές εκδοχές. Φοβάται τις ριζικές αλλαγές ή γιατί δεν έχει χάσει ή γιατί φοβάται πως θα χάσει. Ενώ υπάρχει ένα 10% που βγήκε κερδισμένο- με τον ένα ή τον άλλο τρόπο- από την κρίση. Κατά συνέπεια στηρίζει τις σκληρές μνημονιακές πολιτικές επιλογές της κεντροδεξιάς, της κεντροαριστεράς ή και την ΧΑ. Προερχόμενο από την οικονομική και πολιτική ελίτ είναι συνδεδεμένο με τον κόσμο των επιχειρήσεων, το βαθύ κράτος και την μαφία που σήμερα επιχειρεί να μετατραπεί σε μια αντιδραστική απάντηση στην κρίση.

Το ερώτημα είναι κυρίαρχο;; Το 27% που παίρνει το ΣΥΡΙΖΑ είναι το όριο που μπορεί να πάρει η αριστερά, 28% είχε πάρει κάποτε η ΕΔΑ και έγινε χαμός, σε άλλες συνθήκες και άλλες εποχές. Και αν όχι πως μπορεί να το αυξήσει. Με προσαρμογές στο κέντρο του πολιτικού σκηνικού ή με μια αριστερόστροφη πολιτική. Και αν δεν μπορεί να το αυξήσει το ποσοστό, τι είδους συμμαχίες πρέπει να κάνει για να κυβερνήσει;;

Ας απαντήσουμε στα ερωτήματα: Το 27% είναι το όριο;;; Όχι βέβαια!!!! Το δυνητικό όριο είναι τα 3 εκατομμύρια κολασμένων της Ελληνικής κοινωνίας, καθώς και ένα σημαντικό τμήμα αυτού του 40% που παραπάνω περιγράψαμε ως «ίσα βάρκα, ίσα νερά». Δηλαδή μιλάμε για το 50% του εκλογικού σώματος. Προϋπόθεση για το πάρει είναι α) να τους δώσει ελπίδα πως θα εξασφαλίσουν εργασία, εισόδημα, παιδεία, υγεία ...κτλ β) να τους σπάσει το φόβο πως όχι μόνο δεν θα αλλάξει κάτι δραματικά στην ζωή τους προς το χειρότερο, αλλά θα διαμορφωθούν συνθήκες να καλυτερέψουν γ) να τους εξασφαλίσει εθνική και κοινωνική αξιοπρέπεια.

Πως θα το καταφέρει αυτό;; Μα με μια αριστερόστροφη πολιτική που όχι μόνο θα συγκρούεται με τα μεγάλα συμφέροντα, ντόπια και ξένα, αλλά θα διαμορφώνει συνθήκες να στρατεύσει σε αυτή του την πολιτική, τις μάζες. Με την άμεση συμμετοχή στην θέσμιση κοινωνικών δομών αλληλέγγυας οικονομίας. Η κατάκτηση μιας σειράς δήμων και της περιφέρειας Αττικής θα βοηθήσει καθοριστικά σε αυτό.

Αν ακολουθήσει μια αριστερόστροφη πολιτική, τότε αντίστοιχες θα είναι και οι συμμαχίες που θα κάνει. Συμμαχίες με την «άλλη» αριστερά, με κοινωνικά κινήματα, περιφερειακά σχήματα, οικολογικές κινήσεις και όχι με την κεντροαριστερά, έστω και στην αριστερόστροφη πτέρυγα της.

«Κάντε υπομονή και ο ουρανός θα γίνει πιο καθαρός»

Νομίζω πως μετά τις ευρωεκλογές μπαίνουμε σε νέα φάση. Η μνημονιακή κατρακύλα θα επιχειρήσει να εξαγοράσει τους «ανεξάρτητους» βουλευτές για να γλυτώσει την προσφυγή στις κάλπες. Που είναι πολύ πιθανόν να βγάλουν πρώτη δύναμη το ΣΥΡΙΖΑ, καθώς η μνημονιακή πολιτική, η αφαίρεση δικαιωμάτων, η υποτίμηση του εργαζόμενου, η υπερφορολόγηση των λαϊκών νοικοκυριών και ο κρατικός- παρακρατικός εκφασισμός θα συνεχιστούν.

Ο ΣΥΡΙΖΑ καθώς φαίνεται θα συνεχίσει την πολιτική του ώριμου φρούτου, αναμένοντας την σύντομη προσφυγή στις κάλπες. Δυστυχώς το ίδιο θα πράξει και το πλήθος των εργαζόμενων και του λαού που επιζητά. Με την «άλλη» αριστερά και σε άλλο επίπεδο το ΚΚΕ να μην μπορεί να σηκώσει το πήχη των αγώνων. Ειδικότερα με την «άλλη» αριστερά και πιο συγκεκριμένα την ΑΝΤΑΡΣΥΑ να κινδυνεύει με ακόμη μεγαλύτερη εκλογική απαξίωση. Κάτι που θα είναι μάλλον τραγικό γιατί θα δυναμώσει τα κεντροαριστερά αντίβαρα εντός του ΣΥΡΙΖΑ.

Φυσικά μια μεγάλη και εξαιρετικά ενδιαφέρουσα περίοδος ανοίγει από την στιγμή που ο ΣΥΡΙΖΑ αναλάβει, αν αναλάβει την κυβερνητική εξουσία. Τότε το πρώτο πράγμα που θα έπρεπε να γίνει είναι οι εργαζόμενοι και το κίνημα να διεκδικήσουν με άμεσο τρόπο να τους επιστραφούν πίσω τα δικαιώματα. Αλλά δεν το βλέπω να γίνεται πριν το Νοέμβριο..., όποτε υπομονή.